

АНАЛИЗ

НА ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ И ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ВЪНШНИ ЕФЕКТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ГОРСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ ВЪРХУ ДЪРВЕСНИТЕ И НЕДЪРВЕСНИ ПРОДУКТИ И ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ

УВОД

През 2024 година в териториалният обхват на ТП"ДГС-Триград" е планирано да се извършат следните горскостопански дейности:

Маркиране на лесосечен фонд 2024г. -15 000 мЗ, опазване на горите от пожари и охрана на горските територии.

Заедно с тези мероприятия, съгласно предвижданията на утвърдения Годишен план на ТП"ДГС-Триград" е планирано през 2024г. да се извърши:

Ползване /добив и продажба/ на дървесина, в размер на 12 059 куб.м.

Опазване и защита на горските територии – за календарната 2024 година са подадени общо 69 /шестдесет и девет/ броя сигнални листове за горски територии – държавна собственост, за повреди в насажденията в различна степен и от различен характер, като са предприети съответните действия и мерки от наша страна.

Стопанството има утвърден и приет противопожарен план, като за 2024 година не са възниквали горски пожари.

Осъществен е текущ ремонт със собствена техника на съществуващи трайни горски автомобилни пътища с обща дължина около 60 км. Стопанството разполага с багер, самосвал и верижен булдозер.

ТП„ДГС Триград“ е изразило готовност и пое инициативата да организира различни мероприятия като почиствания в горски територии, проведени срещи и презентации в училищата за запознаване на подрастващите с горската професия, проведени срещи с кметовете на четирите населени места в обхвата на стопанството, както и множество неофициални срещи и разяснения с лица от местното население по различни теми на горска тематика .

АНАЛИЗ НА НЕГАТИВНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

Всяка една осъществена дейност в горите може да доведе пряко или косвено до негативен екологичен ефект. Затова преди започване на каквато и да е дейност се вземат мерки негативния екологичен ефект да бъде сведен до минимум и по възможност да бъде избегнат.

При маркиране и осъществяване на дърводобивни дейности неволно може да бъдат нанесени щети /преки или косвени/ върху някои видове животни, да се наруши спокойствието на дивеча или да се нанесат повреди върху потенциални места подходящи за гнездене, леговища и убежища, което от своя страна да доведе до влошаване състоянието на отделни индивиди, групи или цели популации на видове.

Лесовъдският състав на стопанството е запознат с потенциалните заплахи, като се правят предварителни проучвания за наличие на ключови елементи на биоразнообразието в

насажденията и в зависимост от установените такива на терен, се предприемат необходимите мерки за опазването им.

Добивът на прекомерно голямо количество дървесина е потенциална заплаха за силно изреждане на насажденията и може да доведе до унищожаване на отделни екосистеми. За да не бъде допуснат този процес се спазва приетото годишно ползване на дървесина по утвърден Горскостопански план (2020), като се придържаме стриктно към плануванияте по горскостопански план дейности. Зачестилите късни снеговалежи през последните години, проявяващи се все по-често през пролетта, предизвикват щети и повреди в горските трайни насаждения от абиотични фактори /снего- и ветровал, снего- и ветролом/. Засега те основно са на малки площи, предимно единични и малки групи дървета, където приоритетно бяха изведени санитарни и принудителни сечи, с цел недопускане на каламитети и подобряване на здравословното, и фитосанитарно състояние на насажденията. Изминалата 2024 година беше една от най-горещите, дори и за района на нашето стопанство. С ежегодния мониторинг тепърва предстои да разберем последствията.

Много често след приключването на горскостопанските дейности има вероятност да останат несъбрани или разхвърляни остатъци от сечта и битови отпадъци, има вероятност да бъдат разрушени и задръстени водостоците, да бъдат засегнати и замърсени водоизточниците на питейна вода. Затова тези последствия се предотвратяват посредством прилагане на комплекс от мерки от наша страна, а именно:

Във всеки технологичен план се определя начина на почистване на сечището от дървесните остатъци при провеждане на сечта;

Посочват се и се обозначават местата за събиране на битови отпадъци, като след приключване на сечта същите се събират и изхвърлят в определените за сметосъбиране контейнери в населените места;

Целият лесовъдски състав на ТП"ДГС-Триград" осъществява непрекъснат контрол и присъствие както в обектите в които се осъществяват горскостопански дейности, така и на територията на цялото стопанство.

При установяване наличието на ключови елементи на биоразнообразието в насаждения в които предстоят провеждане на горскостопански дейности, същите се отразяват в приложение – неразделна част на всяко лесовъдско досие, в което подробно се описват и мерките за опазването им.

Превозът на дървесина в лоши метеорологични условия е предпоставка за развитие на ерозионни процеси и образуване на свлачища, което може да доведе до разрушаване горските пътища. Превантивна мярка от страна на ТП"ДГС-Триград", която дава добри резултати е съществуващата добра практика целият лесовъдски състав да не допуска превоз на дървесина в неподходящи метеорологични условия.

Обществото реагира с недоволство при извършване на дърводобивни дейности, особено в горските територии намиращи се в непосредствена близост до населените места, без да се осъзнава, че ненавременното провеждане на отгледни мероприятия води до намаляване устойчивостта на насажденията и влошаване на горските екосистеми по отношение на повреди от биотични и абиотични фактори, а именно ветровали, ветроломи, снеговали, снеголоми и разпространението на насекомни вредители.

Влошаването на здравословното състояние на горите увеличава и риска от възникване на пожари.

Освен негативен екологичен ефект, планираните дейности имат и негативен социален ефект, което от своя страна е също много важен фактор.

Ако бъде планирано твърде малко ползване на дървесина има опасност от незадоволяване нуждите на населението с дърва за огрев и строителна дървесина. Затова се следят тенденциите в търсенето и количествата дървесина да се разпределят така, че да подсиgurят всички нужди.

В обектите, в които се извършва дърводобив се ограничава свободното движение на туристи и други посетители, ползването на недървесни горски продукти, като се разрешава само достъпът на лица, имащи пряко отношение към конкретният вид дейност. Целта е осигуряване безопасни условия на труд както на лицата извършващи дърводобивни дейности,

така и гарантиране безопасността, живота и здравето на туристи и хора, които се занимават с добив на недървесни горски продукти.

При извършване на дърводобивни дейности могат да бъдат нанесени щети на постоянни водни течения, чешми, беседки и др., намиращи се в непосредствена близост или в самите обекти за добив; да се наруши нормалното функциониране на някои туристически дейности, но мерки за опазването и предотвратяването им се вземат още в начален етап.

Много често от претоварването на транспортните средства при превоза на дървесина се нарушава пътната инфраструктура, най-вече горските пътища. Дейностите по ремонт и възстановяването им се предвиждат и извършват ежегодно и своевременно, като за тази цел се собствената техника /багер-товарач, булдозер и камион-самосвал/.

Дърводобивните дейности по време на ловния сезон, оказват негативно влияние, като нарушават спокойствието на дивеча и пречат на ловностопанските дейности. За да се избегне това, движението на товарни автомобили превозващи дървесина се съобразява с изготвеният от ловните дружини на територията на ТП "ДГС-Триград" график за провеждане на лов, а работата в сечищата може да бъде ограничена, а в някои случаи /при наличие на токовища/ и временно да се преустанови за определен период от време.

АНАЛИЗ НА ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ

Наред с незначителния негативен ефект, осъществяваните от ТП "ДГС-Триград" горскостопански дейности имат и положителни екологични въздействия, които заслужават да бъдат посочени, защото лесокултурните мероприятия и дърводобива са важна част от дървопроизводителната дейност, стопанисването на горските територии и грижата за тяхната устойчивост, водещи до запазване и подобряване функциите на гората.

За формирането на една здрава, разновъзрастова и устойчива горска екосистема е нужен един дълъг период от време, в който е необходимо да бъдат полагани грижи и да бъдат извършвани различни видове горскостопански дейности. С извършването на правилни и навременни отгледни грижи в горите се осигурява поддържането на устойчиви гори във вододайните зони, а това осигурява качествена питейна вода, чист въздух и микроклимат, както и солидни условия за туризъм.

Правилното стопанисване и управление на горите в териториалният обхват на стопанството създава добри условия за поддържане както на съществуващото генетично и биологично разнообразие, така и за запазване местообитанията на видовете.

За запазването и поддържането на естествените местообитания на видовете се разчита и на отличното естествено възобновяване на територията на стопанството

Охрана на горските територии и ресурси, както и осъществявания мониторинг от страна на лесовъдският персонал на стопанството, осигурява поддържането и стопанисването на здрави и устойчиви екосистеми. Рационалното и отговорно управление на горите осигурява дървесина и недървесни горски продукти както на местно, така и на национално ниво.

Събирането на пречупени паднали дървета, създаващи опасност по туристическите маршрути осигуряват добри и безопасни условия за рекреация и туризъм.

Изграждането на по-гъста пътна мрежа в горските територии за целите на стопанската ни дейност осигурява по-лесен достъп на голяма част от обществото до техни имоти и до природните забележителности, като се създават добри условия за естетическа наслада – улеснява се достъпа до кътове за отдих (беседки, чешми) и не на последно място - достъп на противопожарна техника за борба с горските пожари.

С наличната техника на стопанството се подпомагат местните общности в критични ситуации като спасителни акции, гасене на пожари, разчистване на пътища при необходимост, природни бедствия и др.

ТП "ДГС-Триград" осигурява работни места, организира и провежда мероприятия с училищата, с цел информираност и обучение на подрастващите, организира и провежда срещи със всички заинтересовани страни и е готово да съдейства по всички въпроси свързани с природо-съобразното, екологично и умерено ползване на природните дадености.

ПОЗИТИВЕН СОЦИАЛЕН ВЪНШЕН ЕФЕКТ

Територията на ТП „ДГС-Триград“ е разположена изцяло на територията на община Девин и обхваща 4 населени места: с.Гьоврен, с.Триград, с.Жребево и с.Кестен с общо население от около 2000 жители.

Всички селища на територията на стопанството са централно водоснабдени, електрифицирани, с телефонна мрежа и изградена пътна инфраструктура. Когато е имало нужда и възможност ТП „ДГС-Триград“ се отзовава и с помощта на собствена техника /багер, булдозер и самосвал/ извършва леки текущи ремонти – запълване на дупки и др. по общинската пътна мрежа в района. Местното население приветства подобни прояви и отправя благодарности чрез кметовете.

Голяма част от местното население изкарва прехраната си основно в областта на туризма, общественото обслужване и горскостопанската дейност.

Охраната на горските територии и ресурси в обхвата на дейност на стопанството се осъществява от персонално отговорни служители с лесовъдско образование, като на терен се осигурява ежедневно присъствие на наши служители /включително и през почивни и празнични дни/.

Наред с осъществяваната стопанска дейност ТП „ДГС- Триград“ се стреми да задоволява нуждите на местните жители и потребностите им от дървесина и не дървесни горски продукти, както за лична употреба, така и за захранване на малки местни дървопреработвателни обекти. Поради много социални и икономически причини голяма част от населението на територията на ТП „ДГС-Триград“ (99%) се отоплява с дърва, което говори за важността на този ресурс за района. Средногодишното потребление на дърва за огрев от горите на ТП „ДГС-Триград“ варира между 2500 и 3000 пл.куб.м. /в зависимост от продължителността на зимата/. Стопанството ежегодно осигурява дърва за огрев и при преференциални условия за местното население-около 3000 пл.м³, което е около 20% от общото одобрено годишно ползване.

Ползването на недървесни горски продукти се определя така, че да не вреди на възобновяването на горите, да има възможност за възстановяване на запаса и да не се нарушават екосистемите от преексплоатация на видовете. В повечето случаи става въпрос за количества, необходими за задоволяване личните нужди на физически лица живеещи в района на стопанството /горски плодове, билки и гъби/. На територията на ТП „ДГС-Триград“ няма изкупвателни и преработвателни пунктове за гъби и горски плодове, консумацията е предимно за лични нужди.

В ловностопанско отношение върху територията на стопанството са обособени общо 3 ловностопански района, 2 от които се стопанисват от Ловно-рибарско дружество Девин и в частност ловна дружина Тешел и Триград, и ловностопански район „Триград“, стопанисван от ТП „ДГС-Триград“. Стопанисването на дивеча в ДДУ „Аджиларска река“ към настоящият момент се осъществява от ТП „ДГС-Триград“, а ползването – от клиенти на стопанството по линия на организирания ловен туризъм. Дивечовъден участък „Шабаница“ е отдаден за стопанисване с договор на юридическо лице. Контрола по стопанисване и ползване на дивеча и извършваните ловностопански дейности се осъществява от служители на ТП „ДГС-Триград“, ЮЦДП-гр.Смолян и РДГ-гр.Смолян.

Със своите дейности ТП „ДГС- Триград“ се стреми да осигурява достъп до горските територии на всички заинтересовани страни, като изгражда и своевременно поддържа съществуващата пътна инфраструктура - за собствена сметка.

На територията на стопанството има множество чешми и беседки, част от които са изградени и се поддържат от ТП „ДГС- Триград“, а останалите – по дългогодишна традиция със сили и средства от местни жители – на доброволни начала.

Социалните функции на горите на територията на ТП „ДГС-Триград“ са големи и от особено значение за местното население.

ТП „ДГС-Триград“ изпълнява изцяло своите отговорности по отношение на :

- охрана на горските територии и ресурси, опазване на предоставените ни за управление държавни горски територии, както и тези с различна собственост с обща площ на всяка отделна територия до 2,0 ха.

- осигуряването на достъп до гората (за рекреация, туризъм, събиране на недървесни горски продукти и др.)

- поддържа достъпа до определените туристически маршрути и обособени места за отдих: Туристически маршрут: Триград - Чаирски езера-Чамла; Туристически маршрут: Чаирски езера – Водни пад - Кожаре; Туристически маршрут: Триград – Ягодина. На голяма част от местата за отдих има изградени беседки и чешми, като лесовъдският състав на стопанството целогодишно следи за нередности – замърсяване с битови отпадъци, посегателства повреди и вандалски прояви.

- организират се съвместни дейности с училища и детски градини по различни поводи;

- през туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, ТП“ДГС-Триград“ осигурява дежурни служители които да следят за спазване на противопожарните изисквания, ограничават се и не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, които биха довели до нарушаване духа и спокойното протичане на събитията. Това се оценява изключително високо.

ИЗВОДИ

Гората винаги е давала живот и сигурност на хората. Тя оформя красивият облик на природата, дава ни многобройни материални блага, осигурява ни здраве.

Горите са една важна неразделна част от живота на човека, но с годините и напредването на технологиите, взаимоотношенията между обществото и гората стават все по - сложни.

От дълбока древност гората е източник на много и разнообразни продукти използвани в различни аспекти от нашият живот. Днес трябва да си дадем сметка, че само чрез многофункционално стопанисване на горите можем да ползваме разумни количества дървесина, недървесни горски продукти, да осъществяваме лов, фото-лов и различни форми на туризъм.

Горските насаждения изпълняват много важни защитни, водоохранни, естетически, противоерозионни, културни, хигиенни и рекреационни функции, като за тяхното поддържане и запазване персонално носим отговорност.

Безспорно Гората представлява уникален, безценен и незаменим природен ресурс, причисляващ се към групата на изчерпаемите природни ресурси. Тя е силно податлива на изменения и подложена на „натиск“ от хората, което налага полагане на непрестанни грижи, за да бъде съхранена и възобновена. Неправилното стопанисване, опазване и поддържане се явяват потенциална заплаха за нейното изтощаване и изчерпване като природен ресурс. Всеки един от нас трябва ясно да осъзнае, независимо от това дали работи, живее, или просто обича природата, с днешните си действия или бездействия по отношение на своите преки или косвени контакти с гората, е лично отговорен за нейното бъдещо съществуване.

От това зависи дали идните поколения ще имат възможността да доживеят, да се докоснат, да се радват и да се гордеят с това, което имаме днес.

Изготвил

зам.директор: _____*
инж.В.Балийски

Директор
на П“ДГС-Триград“: _____*
инж.Пламен Малковски

*Подписите са заличени, съгласно Общия регламент за защита на личните данни (Регламент (ЕС) 2016/679)